

Sud d'aquesta ciutat, i uns 8 k. terra endins del Cap de la Nau. Cf. *SSiv.*, *Nom.*, 142-3; Figueres Pacheco, *GGRV*, 829-831; Cavanilles (II, 222), que hi trobava 127 veïns, en descriu la producció i la vista que veu en «el Puig», damunt el poble.

NOM POP.: *Poblençú*, i precisant: *p. n. de benitaçél*, comprovat en tots els pobles circumdants, en les enqs. de 1963, especialment les del poble mateix (xxxiv, 68-73). És un disbarat sense cap fonament la grafia *Benitagell* adoptada per *AlcM*, però rectificad¹⁰ en fi per *SGuarner*, *Nom.* de 1966, p. 14.14. No cal dir que no vol dir res la grafia apitxada, amb *g* que usen *MGadea* (*T. del Xè*, 399), i alguns altres.

Des del segle passat és poble bastant gran, uns 2000 hab., però de creixença recent (només en tenia 125¹⁵ un segle abans), i sense història: no n'hi ha dades certes abans de 1710, car les anteriors, bastantes, que en dóna *SSiv.*, són vagues i no es comproven: alguna podrà referir-se a l'existència del poble, però no al nom propi *Benitatxell*, que és del que el nostre llibre ha²⁰ de tractar. Per més que el nom ha de ser anterior a la Conquesta, segons l'evidència lingüística, i sens dubte transmès per moriscos, no n'hi ha cap dada en els censos de moriscos dels Ss. XVI-XVII, ni en els documents p. p. Chabàs en *El Archivo*.

L'ETIM. ja l'hem explicada, especialment en els nostres vols. I, 258, 512, i en el II, en un excurs de l'article *Camarasa*, en unió amb el de *Benicadell*. Extracto el que allí diem de *Benitatxell*, amb algunes addicions explicatives.

Els benitaçéls és el nom que es dóna avui a una extensa partida del *Puig de la Llorença* (el puig visitat per Cavanilles), situada damunt el poble, entre aquest i la costa del Cap de la Nau; forma part d'una serra baixa que s'allarga des de prop de Xàbia, en di³⁵ recció de *La Granadella* i *Moraira*, seguida a mig aire, de cap a cap, per una falla rociosa de forma ondulant: la gent en diuen «la *Serp*», pel dibuix que fa, ondulat. Mentre el nom de la Serra de *Benicadell*, que és la *Peña Cadiella* del «Poema del Cid», ve de PINNA CATELLA, el nostre *Benitatxell*, suposa PINNA *TACELLA, amb una *tx* resultat mossàrab de CE. Hi va haver, doncs, una metàtesi de C i T en el mot CATELLA > *TACELLA, molt antiga, ja anterior a la conquesta sarraïna perquè donà temps al canvi mossàrab de ll. ⁴⁵CE (= *ke*) en *çe*.

El mot CATELLA és el diminutiu, en llatí clàssic, de CATENA 'cadena' («parva catena» en Caecilius), especialitzat sobretot en l'acc. ornamental («catellae sunt catenulae colli» en St. Isidor, en Horaci i en altres ⁵⁰ que cito en la nota 2 del vol. II). Però la metàfora consistent a dir-ho d'una cadena de muntanyes, com en el fr. *chaîne*, i una mica en altres llengües, la tenim representada en el romànic del nostre Migjorn, des del llatí vulgar, i transmesa pel mossàrab amb l'inequívoc *çe* (CE) mossàrab, i amb la -T- encara no encetada per la sonorització. Per a l'explicació geogràfica de *Benicadell*, veg. a l'art. del vol. II la nota 3. A la fi d'aqueixa nota indico altres representants de PINNA CATELLA en la top. mossàrab de València i de Portu-

gal; i encara dos casos de CATELLA 'serra de muntanyes', un a l'Alt Aragó i l'altre (explicat en el cos de l'article), en un doc. del S. IX, a Cerdanya.

En *Benitatxell*, l'aplicació de CATELLA es comprèn⁵ encara millor, per la forma de cadena serpejant de la «*Serp*» dels «Benitatxells». Agraeixo la informació i foto que me'n dóna, junt amb intel·ligents insinuacions lexicològiques, l'advocat i amic Oriol Badia, de Terrassa, per carta de 1991. Acabo recordant que el canvi de PINNA mossàrab en la forma arabitzada *Beni-*, ha estat explicat i copiosament exemplificat en el vol. I, 257-259. En la terminació -LLA, la -A es canvià en -à, fet corrent de la pronúncia morisca; i aquesta -e fou eliminada pel català, en *Benitatxell* i en *Benicadell*, en consolidar-s'hi la nostra llengua.

Tatxes, V. T- (misc. moss.) *Tatzó*, V. *Tec Taulari*, V. T- (misc. moss.)

TAULAT

'Conjunt de taules', prové del ll. TABULA 'post o tauló'. En toponímia *taula* té el sentit de: 1) «post tallada pel llenyataire per a usos diversos» (*DECat* VIII, 350a59-b12) i 2) «erol d'un hort» (*DECat* VIII, 351a3-11). També en l'accepció llatina: *El Pont de Taules*, sobre el Bergantes, en el terme de Morella (xxvii, 168.8); i un altre en el terme de València-²⁵ Tremolar (Giner, 1935).

Santa Maria del Taulat, església de Barcelona que va ser incendiada el 27-vii-1909.

Tavolat, penyals a prop dels de Sant Antoni de Camprodon (JPascual a Cor., 23-vi-1969).

Taulats, mas del terme de Prats de Lluçanès (xlvi, 159.24).

Taulada, partida i barri de cases del municipi d'Am-posta, al delta de l'Ebre.

Sa Taulada, possessió de Santa Margalida (xli, 25. ⁴⁰ Mapa Mascaró, 12H2 i Mapa del Cardenal Despuig).

Tauladella, antic santuari del municipi de Florejacs.

Fila del Tauló, a Castelló de la Plana (xxix, 35. ⁴⁵ 16).

En els següents, *Tä-* de la pron. morisca, causà el predomini d'una forma que semblava derivada del cat. *teula*.

Teulada, municipi de la Marina Valenciana, al límit amb el Mq. de Dénia, al SO. del Cap de la Nau (SSiv., 400).

PRON. MOD.: *teulá*, oït allí per Giner (1935). Gentilici: *teulains*.

DOC. ANT. 1249: *Taulada* (*Repartiment*, facs., p. 360; ed. Bofarull, 479 imprimeix: *Teulada*); 1277: *Taulada* (Soldevila, *Pere el Gran*, vol. I, 2a. part, 100); 1356: *Teulada* (A.C.A., reg. 898, *Pere III*, fº 160); 1450: *Teulada* (A.C.A. *Curia Regis* Alf. IV, reg. 2658, fº 11).

Barranc de Teulada, partida de Vilamarxant (xxx,